

<i>A tantárgy címe</i> Kultúra és életvitel	<i>A tantárgy kódja</i> BMNSZ08600M	<i>Oktatott félév</i> 1
<i>A tantárgy típusa</i> Gyakorlat	<i>Óraszám</i> 30	<i>Oktató</i> Dr. Ferencz Magdolna

Tantárgy célja:

A kurzus áttekintést nyújt a kultúra és életvitel egy sajátos, újszerű kutatási területéről. Bemutatja az internetes hálózatok társas világát és értékrendi vonatkozásait középpontba állító elméleteket. Megismertet a terület kiemelt kutatási kérdéseivel, a legfrissebb kutatások empirikus vizsgálati módszereivel és eredményeivel. A félév során a hallgatók elmélyülnek a téma szakirodalmában és támogatást kapnak ahhoz, hogy a kurzus végére önálló problémafelvetést és módszertani stratégiát megalapozó rálátásuk legyen a szociológiai kutatások megismert területéről.

Gyakorlatvezető

Dr Ferencz Magdolna

A tantárgy leírása (a 2012. tavaszi félév időbeosztásának megfelelően)

Sorszám	Témakör	Óraszám
1.	A kurzus célja és követelményei Bevezető gondolatok	2
2.	Fogalmi kiindulópontok Kulturális és értékrendi változások az elmúlt évtizedekben, globális és hazai fejlemények	2
3.	Az értékek, mint magyarázandók, az értékek megfigyelésének módszerei	2
4.	Kultúra a világhálón innen és túl: elméletek az internetes hálózatok kulturális hatásairól, különös tekintettel az emberi értékekre	2
5.	Az értékek szerepe a technológiai innovációk elsajátításában	2
6.	Az internethasználat értékrendi háttere	2
7.	A hálózati összekapcsoltság értékaszociológiai jelentősége	2
8.	Hétköznapi internethasználat, új <i>társas szituációk</i> a weben	2
9.	Hálózati aktivitás és értékmegjelenítés	2
10.	A hálózati értékmegjelenítés sajátosságai és szociokulturális háttere	2
11.	Zárthelyi dolgozat	2
12.	A félév összegzése, az egyéni teljesítmények értékelése	2

Követelmények és értékelés:

A gyakorlat teljesítéséhez elengedhetetlenül szükséges a rendszeres óralátogatás, az óráról-órára történő alapos felkészülés.

Az aláírás feltétele, hogy a hallgató *érdemben* vesz részt az órai műhelymunkában és legalább elégséges minőségű zárthelyi dolgozatot ír az utolsó előtti órán.

Az *érdemi* részvétel azt jelenti, hogy a hallgató minden órára felkészül az adott órára feladott kötelező irodalom ismertetésére, hozzászól a kötelező olvasmány közös megvitatásához. Az egyéni olvasmányismertetést az órát megelőző nap 20.00 óráig elektronikus formában el kell küldeni az oktatónak. Az, hogy ki melyik órán tart olvasmányismertetést, előre nem rögzített. Az olvasmányok terjedelme és mélysége változó, így az ismertetést megtartó személyt minden órán – visszatevéses – sorsolással választjuk ki. Esetenként előfordulhat, hogy egy olvasmányról több hallgató is ismertetést tart egyazon órán. Minden olvasmányismertetés jegy szerinti értékelést kap.

A hallgató az ismertetés elkészítésekor nem hagyatkozhat az eredeti szöveg „kimásolására”. Kivéve szakirodalomból kiemelt néhány soros idézeteket, az ismertetésnek önálló szellemi munkát kell képviselnie (a formai, tartalmi és szerkezeti követelményeket lásd a tematika végén).

A zárthelyi dolgozat az órán elhangzottakat és a kötelező irodalomban foglaltakat kéri számon. Követelmény a pontos fogalomhasználat, a tárgyalt elméleti összefüggések és kutatási eredmények

(statisztikák esetén kizárólag a leglényegesebb adatok) ismerete. Meg nem írt dolgozat elégtelennek minősül (függetlenül attól, hogy milyen okból nem került sor a dolgozat megírására). Pótzárthelyi írására csak kivételes méltánylást érdemlő esetben és legkésőbb az utolsó szemináriumon kerülhet sor.

Az aláírás megtagadásának esetei

- Négy alkalomnál több hiányzás (függetlenül a hiányzás okától, időpontjától és bárminemű igazolástól)
- Elégtelen zárthelyi
- Olvasmányismertetését a hallgató nem küldi a határidőre
- Az órán kisorsolt hallgató olvasmányismertetése értékelhetetlen¹ (egyetlen ilyen eset automatikusan az aláírás megtagadását eredményezi)
- Az olvasmányismertetés nem önálló felkészülést tükröz² (egyetlen ilyen eset automatikusan az aláírás megtagadását eredményezi)

A kurzust lezáró érdemjegy gyakorlati jegy. A jegyszámítás alapja az olvasmányismertetés (többszöri kiválasztás esetén az ismertetések) és a dolgozat érdemjegyének számtani átlaga. „Kétes” érték esetén „lefele” kerekítünk. A rendszeres kimagasló órai aktivitás az ötösnél gyengébb számolt átlagot automatikusan egy jeggyel javítja.

Kötelező irodalom:

Barabási Albert-László (2002): *A harmadik láncszem. Hatlépésnyi távolság*. In. uő.: Behálózva. A hálózatok új tudománya. Budapest, Magyar Könyvklub, 2003. 41–59.

Castells, M. [2005]: *A valóság virtuális kultúrája*. In. uő.: A hálózati társadalom kialakulása. Gondolat-Infonia, 2005. Megtalálható még: Halácsy, P.–Vályi, G.–Wellman, B. (szerk.) (2007) Hatalom a mobil tömegek kezében. Új média re:mix I. Typotex Kiadó, Budapest. 11-28.

Dijk, van J. (2007) A hálózati társadalom – Az új média társadalmi vonatkozásai In Halácsy, P.–Vályi, G.–Wellman, B. (szerk.) (2007) Hatalom a mobil tömegek kezében. Új média re:mix I. Typotex Kiadó, Budapest. 29-64.

Ferencz, M. [2010]: *Közel s távol: kommunikáció az internetes ismertségi hálózatok tematikus fórumain*. JEL-KÉP 2010/ 3-4. 39-59.

Ferencz, M. (2009) *A „nyilvános” WiW-es fórumok világa*. In: uő. Társadalmi távolságok és értékközvetítés a világhálón. A változó értékrendszer. 4. kötet. MTA Szociológiai Kutatóintézet - Társadalomtudományi Elemzések Akadémiai Műhelye, Interneten elérhető: www.esshu.hu 73-92.

Ferencz, M. (2009) *Az emberi értékek*. In: uő. Társadalmi távolságok és értékközvetítés a világhálón. A változó értékrendszer. 4. kötet. MTA Szociológiai Kutatóintézet - Társadalomtudományi Elemzések Akadémiai Műhelye, Interneten elérhető: www.esshu.hu 31-49.

Füstös László – Szalma Ivett (2010) *Értékváltozás Magyarországon 1978–2009*. MTA Szociológiai Kutatóintézete Társadalomtudományi Elemzések Műhelye (TEAM) <http://www.esshu.hu/sites/default/files/publications/files/%C3%89rt%C3%A9k%C3%A1lltoz%C3%A1s%20Magyarorsz%C3%A1gon%201978%E2%80%932009.pdf>

Hain, F. [2007]: *Fiatalok hálózati közössége és hálózati kultúrája Budapesten. Egy online közösségi weboldal, az iWiW egy korai felhasználói köre által teremtett közösségi és közösségszerveződési minta*. Kézirat. Elérhető: <http://www.hain.hu>

Inglehart, R. [2000]: *Globalization and Postmodern Values*. Washington Quarterly, (23) 1. 215-228.

Nagy, R. [2005]: *Az internetet használó fiatalok értékstruktúrája*. In. uő.: Digitális egyenlőtlenségek: mítosz vagy valóság? Információs technológiák használatának aspektusai az ifjúság körében. Értekezés, Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest. 115-122.

Rheingold, H. [1994]: *Mindennapi élet a cyberspace-ben*. Replika (15-16.) 293-312.

Rogers, E. M.-Kincaid, D. E. [2007]: *A kommunikáció konvergenciamodellje és hálózatelemzése*. In: Angelusz, R. – Tardos, R. – Terestyéni, T. (szerk.) (2007) Média, nyilvánosság, közvélemény. Gondolat Kiadó. 68-94.

¹ Értékelhetetlennek tekintendő az olvasmányismertetés, ha nem prezentálja világosan az olvasottakat és/vagy a hallgató gondolatmenetét

² Nem önálló felkészülést tükröző az olvasmányismertetés, ha a hallgató nem tud érdemben válaszolni az általa előadottak kapcsán felmerült kérdésekre

Schwartz, S. [2003]: *Univerzálák az értékek tartalmában és strukturájában. Elméleti előrelépések és empirikus próbák húsz országban.* In: Váriné, Sz. I. (szerk) (2003) *Értékek az életben és a retorikában.* Akadémiai Kiadó, Budapest. 105–154.

Vályi, G. [2004b]: *Közösségek hálózati kommunikációja.* Szociológiai Szemle, 2004/4. 47-60. megtalálható még: In Halácsy, P.–Vályi, G.–Wellman, B. (szerk.) (2007) *Hatalom a mobil tömegek kezében. Új média re:mix I.* Typotex Kiadó, Budapest. 113-130.

Váriné, Sz. I. [2002]: *Az ember, a világ és az értékek világa. Kísérlet az értékek fogalmának behatárolására.* In: Lengyel, Zs. (szerk) *Szociálpszichológia.* Osiris Kiadó, Budapest. Oldalszám 132- 146.

Wellman, B.–Gulia, M. [2007]: *A netszörfözők nem utaznak egyedül: virtuális közösségek, mint valódi közösségek.* In Halácsy, P.–Vályi, G.–Wellman, B. (szerk.) (2007) *Hatalom a mobil tömegek kezében. Új média re:mix I.* Typotex Kiadó, Budapest. 143-186.

Z. Karvalics, L. [2004]: *Internet és társadalomtudomány: a kutatás helyzete.* Információs társadalom. 2004. 3-4. 190-206.

Ajánlott források

Actes de la Recherche en sciences sociales
American Journal of Sociology
British Journal of Sociology
Jel-Kép
Journal of Communication
Kölner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie
Médiakutató
Replika
Szociológiai Szemle

Formai, tartalmi és szerkezeti előírások az olvasmányismertetés elkészítéséhez

Fedlap

- Oldalközépen az ismertetett **mű adatai** (betűnagyság: 18 pts., Times New Roman font): az olvasmány szerzője, megjelenése év (előbbi zárójelben), címe, kiadó, megjelenés helye, sorozatcím (amennyiben van), terjedelme (oldalszám tól-ig).
- A mű adatai alatt középen (betűnagyság: 16 pts., Times New Roman font, nagybetűs, félkövér):
„OLVASMÁNYISMERTETÉS”
- Jobb oldalon a lap alján (betűnagyság: 14 pts., Times New Roman font, félkövér):
Az ismertetés készítőjének neve
- Az ismertetés készítőjének neve alatt, jobb oldalon a lap alján (betűnagyság: 12 pts., Times New Roman font):
A kurzus neve és a szemeszter („Kultúra és életvitel 2013 tavasz”)
- A kurzus neve és a szemeszter alatt, jobb oldali lap alján (betűnagyság: 12 pts., Times New Roman font):
Dátum (hónap betűvel és nap)

Az ismertetés

Cím (16 pts., Times New Roman font, félkövér):

Az ismertetésnek lehetőleg adjon saját címet, olyat, amely kifejezi az olvasmányról alkotott véleményét.

Szöveg (12 pts., Times New Roman font, 1,5-es sorköz, az oldalszámokat jobb oldalon, a lap alján jelezni kell):

Figyeljen a szöveg tagolására, a bekezdések kialakítására (a szöveg túlságos tagolása és tagolatlansága is a követhetőség rovására megy). Minden új gondolatmenetet új bekezdésbe érdemes írni. A szerző elmélyültségének a hiányt jelzi, ha a munka konzekvensen néhány soros bekezdésekből építkezik. Igyekezzen tartalmilag összefűzni az esetlegesen elkülönülő szövegrészeket és a pusztán néhány soros gondolatokat egy hosszabb bekezdéssé alakítani. A bekezdéseket különítse el (új sor és behúzás, hangsúlyosabb tagolás esetén sortávnál nagyobb térköz, mint itt a továbbiak előtt...).

Az ismertetésnek nem csak az olvasottakat, hanem a szerző saját gondolatait is tartalmaznia kell. Amennyiben az ismertetésben másoktól származó gondolatokat használ fel (függetlenül attól, hogy ez szó szerinti idézetet vagy csak a tartalom felhasználást eredményezi), a forrást (a hivatkozás szabályainak megfelelően) feltétlenül tüntesse fel. Amennyiben az ismertetett munkából idéz, az idézetet nem lábjegyzetben, hanem a főszövegben helyezze el (oldalszám pontos megjelölésével).

Szerkezeti felépítés és elvárt tartalom:

- Bevezetés

Elvárt tartalom:

Az olvasmány témájának rövid összefoglalása (ez nem egyenlő a későbbi gondolatmenet ismertetéssel...); a téma szociológiai jelentőségének ismertetése; az olvasmány szerzőjének, munkásságának rövid bemutatása

- Tárgyalás

Elvárt tartalom:

Az olvasmány gondolatmenetének lényegre törő, a szerző által megjelenített összefüggéseket megvilágító tartalmi ismertetése; a lényeges fogalmak meghatározása (a szerző definíciói illetve fogalomhasználata alapján); az olvasmányban tárgyalt kérdések és ismeretek elméleti és (vagy) gyakorlati jelentőségének mérlegelése; az olvasmánynak más művekhez illetve a korábbi tanulmányokhoz való csatlakozásának bemutatása

- Befejezés

Elvárt tartalom:

Az ismertetés készítőjének egyéni véleménye az olvasmányról